

บทที่ 1

สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การศึกษายุคก่อนประวัติศาสตร์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้นเราได้อาศัยผลงานของนักโบราณคดีเป็นหลัก ทั้งนี้เนื่องจากยุคก่อนประวัติศาสตร์ไม่มีการจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรจากการที่นักโบราณคดีได้ทำการค้นคว้าในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้พบสิ่งของเครื่องมือเครื่องใช้ที่สำคัญทำด้วยหินในยุคก่อนประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ยังได้พบโครงกระดูกและกระดูกสัตว์ของมนุษย์ อาวุธ เครื่องประดับต่างๆ สิ่งเหล่านี้ได้เป็นเครื่องชี้บ่งถึงสภาพความเป็นอยู่และสังคมของคนในสมัยนั้น ดังนั้น นักประวัติศาสตร์และนักโบราณคดี จึงได้แบ่งสมัยก่อนประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็น 4 ระยะเวลา เหมือนกับการแบ่งทั่วโลก แต่กำหนดระยะเวลาตามลักษณะของเครื่องมือ เครื่องใช้ที่ปรากฏ คือ

1. ยุคหินเก่า (Paleolithic Age)	500,000 - 10,000 ปีมาแล้ว
2. ยุคหินกลาง (Mesolithic Age)	10,000 - 4,000 ปีมาแล้ว
3. ยุคหินใหม่ (Neolithic Age)	4,000 - 2,000 ปีมาแล้ว
4. ยุคโลหะ (Metal Age)	2,000 - 500 ปีมาแล้ว

ในการศึกษายุคต่าง ๆ เราศึกษาว่าในแต่ละยุคนั้น พบมนุษย์อะไรบ้างและมีลักษณะอารยธรรมอย่างไร

1. ยุคหินเก่า (Paleolithic Age) มีระยะเวลา 500,000 ปี ถึง 10,000 ปีมาแล้ว มีการขุดพบโครงกระดูกมนุษย์วานร (Ape Man) ในเกาะชวา โดยศัลยแพทย์ชาวเนเธอร์แลนด์ชื่อ Eugène Dubois ในปีค.ศ. 1891 ที่ตำบลทรินิล (Trinil) ในบริเวณลุ่มแม่น้ำโซโล (Solo) ตรวจสอบว่ามีอายุราว 500,000 ปีมาแล้ว จัดเป็นโครงกระดูกมนุษย์โบราณที่เก่าที่สุดในเอเชีย¹ ต่อมามีการขุดพบอีกที่บริเวณลุ่มแม่น้ำโซโลเช่นกัน เรียกว่ามนุษย์โซโล (Solo Man) มีอายุประมาณ 200,000 ปี

¹โครงกระดูกที่มีอายุมากที่สุดในโลก อยู่ในแทนแกนดิกา ในแอฟริกากลาง

จัดเป็นมนุษย์วานรอีกเช่นกันนอกจากนี้ในเกาะชวายังได้พบโครงกระดูกมนุษย์โบราณซึ่งเชื่อว่าเป็นบรรพบุรุษของมนุษย์ปัจจุบันในเอเชีย คือมนุษย์วาจก (Wadjak Man) ขุดพบที่เมือง Wadjak มีอายุประมาณ 12,000 ปี มนุษย์วาจกนี้จัดเป็นมนุษย์แท้ (Homo Sapiens) รุ่นแรกของภูมิภาคเอเชีย และได้ค้นพบพวกมนุษย์ประเภทเดียวกันนี้ ซึ่งมีอายุใกล้เคียงกันทางตอนเหนือของทวีปออสเตรเลีย ด้วย เรียกมนุษย์ไคเลอร์ Kailer สันนิษฐานว่ามนุษย์พวกนี้เคลื่อนย้ายไปจากเกาะชวา นักประวัติศาสตร์และนักโบราณคดีลงความเห็น ว่า มนุษย์วาจกและมนุษย์ไคเลอร์เป็นบรรพบุรุษของมนุษย์ภาคพื้นเอเชียและได้ กำหนดเชื้อชาติพันธุ์ของมนุษย์ทั้งสองพวกนี้ว่าชาติพันธุ์ออสเทรลอยด์ (Australoid) เป็นมนุษย์พวกแรกที่มีความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์

นอกจากนั้นยังมีการขุดพบมนุษย์ปักกิ่งซึ่งมีอายุ 300,000 ปี ที่ถ้ำโจวโกวเทียน (Choukoutien) ใกล้กรุงปักกิ่ง มีลักษณะคล้ายคลึงกับมนุษย์ชวาและโครงกระดูกมนุษย์วานรอื่นๆ ที่พบในเกาะชวา แต่มนุษย์ปักกิ่งมีวิวัฒนาการมากกว่า คือสามารถยืนในลักษณะตรงบนขาทั้งสองได้มากกว่ามนุษย์วานร ต่อมาก็ได้พบโครงกระดูกมนุษย์อายุใกล้เคียงกับมนุษย์ปักกิ่งแต่น้อยกว่าคือ 100,000 ปีเศษ ในเวียตนามตอนเหนือ ดังนั้นนักประวัติศาสตร์จึงสันนิษฐานว่า มนุษย์จากเกาะชวาเป็นต้นกำเนิดของมนุษย์ในเอเชีย แล้วกระจายไปตามภูมิภาคต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และออสเตรเลียอีกด้วย

ลักษณะของมนุษย์หินเก่าและวัฒนธรรม

ลักษณะของมนุษย์ยุคหินเก่านี้คล้ายคลึงมากกว่าคน จัดอยู่ในจำพวกมนุษย์วานร (Ape man) สูงประมาณ 145-175 ซม. กระดูกหัวโปกนหนา หน้าผากลาด ท้ายทอยค่อนข้างแหลม จมูกกว้างแบน ขากรรไกรใหญ่มาก และยื่นออกไม่มีคาง ฟันตั้งเรียงเป็นวงโค้ง กระดูกแขนขาคล้ายคนปัจจุบัน แต่กระดูกแขนยาวจนถึงปลายนิ้วถึงเข่า กระดูกสันหลังเป็นแนวโค้งเล็กน้อย มันสมองมีน้อยกว่ามนุษย์ปัจจุบัน อาศัยอยู่ตามถ้ำ ลำสัตว์และกินผลไม้เป็นอาหาร มนุษย์สมัยหินเก่าตอนปลายรู้จักก่อไฟขึ้นใช้ โดยใช้วัตถุสองสิ่งมาขัดสีกันให้เป็นไฟขึ้น รู้จักใช้เครื่องมือหินอย่างหายาๆ ขึ้นใช้ เป็นเครื่องมือสับหรือตัด (Chopper-Chopping Tools) คือการเอาหินมากระแทกด้านหนึ่งให้เกิดมีคมขึ้น พบในประเทศพม่า, บ้านเก่ากาญจนบุรี ประเทศไทย, มาเลเซีย, และชวามนุษย์ในยุคนี้ยังไม่รู้จักการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ ดำรงชีวิตด้วยการล่าสัตว์เป็นอาหาร ยุคหินเก่านี้สิ้นสุดลงเมื่อมนุษย์สมัยใหม่พวกแรกปรากฏตัวขึ้นมา คือมนุษย์วาจก

2. ยุคหินกลาง (Mesolithic Age) เริ่มจากการที่มนุษย์สมัยใหม่ (Homo Sapiens) เป็นยุคที่เริ่มมีมนุษย์ที่มีเชาวน์ปัญญา (Homo Sapiens) และมนุษย์ผู้สามารถยืนตรง (Homo Erectus) เกิดขึ้นเมื่อประมาณ 10,000 – 2,000 ปีมาแล้ว ในสมัยนี้เครื่องมือหินได้ทำปราชญ์ขึ้นและมีหลายประเภทขึ้นทั้งยังได้พบเครื่องใช้ประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ได้ทำด้วยหิน เช่น เครื่องปั้นดินเผา เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำจากกระดูกสัตว์และเปลือกหอย หลังจากที่มนุษย์รู้จักปรากฏตัวขึ้น ในระยะเวลาอีกหลายพันปีต่อมา เป็นระยะของการเคลื่อนย้ายของมนุษย์เผ่าพันธุ์ต่างๆ จากผืนแผ่นดินใหญ่เอเชียเข้ามาสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จัดออกเป็นกลุ่มๆ ดังนี้คือ

1. พวกออสเตรลอยด์⁽¹⁾ อยู่ในออสเตรเลียและมาลายู (Australoid) คือพวกที่มีหลักแหล่งดั้งเดิมอยู่ในชวา ได้ขุดพบโครงกระดูกของมนุษย์ประเภทนี้กระจายอยู่ตามแผ่นดินใหญ่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปัจจุบันที่ยังหลงเหลืออยู่คือพวกพื้นเมืองเดิมของออสเตรเลีย พวก เซนอย (Senoi) และซาไก (Sakai) ในแหลมมาลายู มีรูปร่างเตี้ย ผิวดำคล้ำ จมูกกว้าง รูปศีรษะยาว ขาวขาว และผมหยิก สูงเฉลี่ย 150-155 ซม.

2. พวกเวดคอยด์ (Veddoid) เป็นชนรุ่นแรกเช่นกัน พวกที่มีลักษณะคล้ายพวกเวดดา Vedda ทางลังกา แหล่งที่หลงเหลืออยู่ของพวกนี้คือ ทางตอนใต้ของเกาะเซเลเบส (Celebes) และแถบตะวันตกของเกาะสุมาตรา บางแห่งพบลักษณะของผสมระหว่างพวกออสเตรลอยด์และพวกเวดคอยด์ เรียกว่าพวกลูกผสม (Australoid-Veddoid) พวกเวดคอยด์นี้มีลักษณะผิวดำ จมูกแพบผมหยิกเล็กน้อย

3. พวกเมลานีซอยด์ (Melanesoid) พวกนี้มีลักษณะคล้ายพวกนิกรอยด์ (Nigroid) ทางทวีปแอฟริกา กระโหลกศีรษะยาวและแคบ ผมหยิกเป็นฝอย สูงประมาณ 150-155 ซม. ปัจจุบันพวกนี้ไม่มีอยู่ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่มีอยู่มากตามหมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก หมู่เกาะนิวกินีในออสเตรเลีย

⁽¹⁾ พวกออสเตรลอยด์ ยังไม่สามารถจัดเข้าเป็นมนุษย์ชาติพวกใดได้ เพราะมีคุณลักษณะทางร่างกายผิดแผกแตกต่างไปจากพวกอื่นมาก คือบางกลุ่มในออสเตรเลีย และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีดำแต่แต่ลักษณะคอเคซอยด์

4. พวกนิกริโต (Negrito) พวกนี้มีผิวดำ ผมหยิกหยอง ตัวเล็กเตี้ยกว่าพวกออสเตรลอยด์ คือสูงระหว่าง 145-150 ซม. กระโหลกศีรษะกว้าง ปัจจุบันยังมีอยู่ในแหลมมลายูเรียกชื่อต่างๆกัน คือ พวกเซมัง (Semang) ในเคดาห์ เปรัก ปังกัน (Pangan) ในกลันตัน, พวกอาดาส Adtas ในฟิลิปปินส์และพวกเงาะในภาคใต้ของไทย

ลักษณะวัฒนธรรมของมนุษย์ยุคหินกลาง ในยุคนี้เริ่มคิดว่าเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ไม่มีต่อมาขุดพบเครื่องมือหินกระเทาะในพม่า ลาว ไทย โดยพบในโครงกระดูกมนุษย์ประเภทเดียวกับมนุษย์ชวา และมนุษย์ปักกิ่ง พวกนี้พัฒนาเครื่องมือหินกระเทาะเอามาเป็นอาวุธและเครื่องมือเครื่องใช้ ได้ดีกว่าสมัยหินเก่า จากการขุดค้นของนักโบราณคดี ได้ค้นพบเครื่องมือเครื่องใช้เป็นจำนวนมากเป็นครั้งแรกแถบตั้งเกี้ยว ที่เมืองหัวบิ่นห์ (Hoabinh) และเมืองบัคซอน (Bac Son) และได้จัดแบ่งวัฒนธรรมของยุคนี้ไว้ดังนี้

1. วัฒนธรรมหัวบิ่นห์ (Hoa Binh) พบร่องรอยที่ตำบลหัวบิ่นห์ ใกล้เมืองฮานอยปรากฏการทำเครื่องมือและอาวุธด้วยหิน โดยขัดตรงคมให้เรียบและคมขึ้น และมีการขุดค้นสิ่งของเครื่องใช้ร่วมสมัยกันนี้ในประเทศไทย คือที่จังหวัดกาญจนบุรี และภาคเหนือ นอกจากนี้ก็มีที่หลวงพระบาง ในวัฒนธรรมหัวบิ่นห์ไม่พบเครื่องปั้นดินเผา และการปลูกพืชเลย แสดงว่าเป็นพวกล่าสัตว์อย่างเดียว

2. วัฒนธรรมบัคซอน (Bacson) เป็นกลุ่มวัฒนธรรมที่พัฒนาต่อจากหัวบิ่นห์ ใกล้เมืองฮานอยปรากฏการทำเครื่องมือเครื่องใช้บางอย่างทำด้วยกระดูกหรือเปลือกหอยนอกจากนั้นเครื่องปั้นดินเผามีบ้างแต่เป็นแบบหยาบๆ มีลวดลายบนเนื้อดินแบบเครื่องสาน ใช้ลวดลายเหมือนกระจาดหรือตะกร้าในเนื้อดิน พบเมล็ดพืชบางอย่าง ซึ่งแสดงว่ามีการเพาะปลูก ในไทยพบที่แม่ฮ่องสอนและจังหวัดกาญจนบุรี โดยพบเมล็ดพืชทั้งไว้ แสดงว่าการเกษตรกรรมเริ่มขึ้นในดินแดนประเทศไทยก่อน

สำหรับวัฒนธรรมหัวบิ่นห์และบัคซอนนี้บางครั้งเรียกว่า Bacso - Hoabinhian มีอายุระหว่าง 8,000 - 6,000 ปีมาแล้ว ในระยะหลังที่มีการขุดพบสิ่งของเครื่องมือเครื่องใช้ลักษณะเดียวกันนี้ในที่หลายแห่งเช่น ในอินเดีย ในพม่า (Anyathian Culture) ในจีนที่ถ้ำโจวโกวเทียนใน

มาเลเซียที่สวนยางแทมแปน (Tampanien Culture) ในอินโดนีเซียที่ปาจิตแดน (Pajitanian Culture) และวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำแควน้อย จังหวัดกาญจนบุรี ลักษณะของคนในมนุษย์ยุคหินกลาง เท่าที่วิเคราะห์จากแหล่งที่ขุดพบโครงกระดูกและเครื่องมือเครื่องใช้ ทราบว่าคนยุคหินกลางมักอาศัยอยู่ตามที่ราบลุ่มใกล้แม่น้ำมากกว่าชอบอยู่ตามถ้ำเหมือนมนุษย์ยุคหินเก่า และมักจะเลือกแหล่งใกล้ภูเขา เพราะต้องใช้หินทำอาวุธและเครื่องมือเครื่องใช้ พวกนี้ดำรงชีวิตด้วยการล่าสัตว์ เพาะปลูก รู้จักใช้ไฟในการหุงต้มอาหาร มีประเพณีฝังศพคนตาย พร้อมเครื่องมือเครื่องใช้แสดงให้เห็นการเริ่มมีความเชื่อเรื่องวิญญาณและภพหน้า

3. ยุคหินใหม่ Neolithic Age เป็นยุคเริ่มแรกของวัฒนธรรมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากลักษณะของเครื่องมือหินในยุคหินใหม่มีการขัดอย่างเรียบร้อยสวยงามและมีการประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ใหม่ๆ ขึ้นมากมาย ในยุคหินใหม่นี้พวกออสโตรเนเซียน (Austroesian) ซึ่งเป็นเชื้อสายของพวกออสตราลอยด์ ที่อยู่ตอนใต้ของประเทศจีนอพยพเข้ามาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จัดเป็นตัวแทนของมนุษย์หินใหม่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การเคลื่อนย้ายของพวกออสโตรเนเซียนมี 2 ระยะ

1. พวกมาเลย์สมัยเก่า (Proto Malay) เกิดขึ้นในต้นยุคหินใหม่ อพยพเข้าไปปะปนกับพวกเวดดอยด์ และเมลานีซอยด์ (Proto Malay) เป็นพวกแรกๆ ที่เดินทางเข้ามาเป็นพวกออสโตรเนเซียน ต่อมาได้มีการผสมกับพวกมงโกลอยด์ (Mongoloid) ซึ่งมนุษย์เผ่าพันธุ์มงโกลอยด์นี้ตามแนวคิดเดิมเชื่อว่าเป็นชาติพันธุ์ใหญ่ที่มีแหล่งกำเนิดตอนกลางของทวีปเอเชีย แต่จากการขุดค้นทางโบราณคดีในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้นักประวัติศาสตร์บางท่านสันนิษฐานว่ามนุษย์ชวา และมนุษย์ปักกิ่งเป็นบรรพบุรุษของมนุษย์เผ่าพันธุ์มงโกลอยด์ และถ้าเป็นจริงตามนี้ความเชื่อที่ว่าพวกมงโกลอยด์อพยพเข้ามาสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็เลิกล้มไป แต่ยังไม่ผลของการขุดค้นอื่นที่มาสสนับสนุนทฤษฎีนี้อีก จึงอาจเป็นไปได้ว่าพวกมงโกลอยด์นั้นเป็นพวกพันธุ์ผสมที่กลายมาจากการผสมของพวกออสตราลอยด์บนทวีปเอเชียนั้นเอง อย่างไรก็ตามปัจจุบันยังไม่มีข้อยุติเกี่ยวกับเรื่องนี้แต่อย่างใด สำหรับเชื้อสายของพวกนี้ปัจจุบันได้แก่ Yakun ในแหลมมาลายู พวก Batak ในสุมาตรา ชาวเกาะ Nias พวก Tejara ในเซเลเบส พวก Dayak ในบอร์เนียวพวกนี้ตอนแรกมาอยู่ตามชายฝั่ง ต่อมาอพยพเข้าไปตอนกลางของแผ่นดิน

2. พวกมาเลย์ใหม่ Deutero Malay หรือ Indonesia พวกนี้มาที่หลังคล้ายกับพวกแรก จับไล่พวกเก่าให้เข้าไปตอนใน ส่วนตนเองอยู่ตามชายฝั่งแทน ทำให้พวกนี้มีอีกชื่อหนึ่งว่า Coastal

Malay ได้แก่พวกอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลย์ในปัจจุบัน ส่วนในบริเวณพื้นแผ่นดินใหญ่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยังคงมีพวกม้ง โกลอยด์ และพวกลูกผสม ม้ง โกลอยด์-ออสโตรเนเซียน เรียก รวม ๆ กันว่าพวก Polynesian ซึ่งพวกโพลีเนเซียนแท้ ๆ นี้มีอยู่ในหลายประเทศ คือชาวเขาในลาว เขมร ไทย และเวียดนาม

ลักษณะวัฒนธรรมของมนุษย์ยุคหินใหม่ ยุคหินใหม่ถือว่าเป็นการปฏิวัติทางเกษตรกรรมของมนุษย์ โดยมนุษย์เริ่มหันเหจากการล่าสัตว์มาเป็นการเพาะปลูกเลี้ยงสัตว์ และทำภาชนะดินเผา ขึ้นใช้ ถือว่าเป็นความก้าวหน้าอันยิ่งใหญ่ทางเศรษฐกิจของยุคหิน ซึ่งแบ่งความเจริญเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

ทางด้านเกษตรกรรม รู้จักปลูกข้าวเจ้า ข้าวฟ่าง ทำไร่เลื่อนลอย พรวนดิน สร้างบ้านเรือน ด้วยไม้และไม้ไผ่ สัตว์เลี้ยงประจำบ้านคือ ควาย กับหมู นอกจากนั้นยังได้รู้จักใช้เปลือกไม้มาประดิษฐ์เป็นเสื้อผ้า จากการขุดค้นทางโบราณคดีในประเทศไทยที่ถ้ำอำเภอสรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี ได้พบเครื่องจักสาน และแถบข้าว อายุประมาณ 4,000 ปี แสดงให้เห็นว่าคนในภูมิภาคนี้รู้จักเพาะปลูกข้าวเป็นอาหารหลัก และมีการจักสานเครื่องใช้ด้วยไม้ไผ่แล้ว สำหรับการเพาะปลูกนี้เป็นบ่อเกิดของวัฒนธรรม คือ ทำให้เกิดชุมชนที่ตั้งเป็นหลักแหล่ง เกิดประเพณีและธรรมเนียมของสังคมในหมู่บ้าน มีพระหรือนักบวชเป็นผู้นำทางศาสนาและสังคม ตลอดจนกฎระเบียบของรัฐที่ใช้ปฏิบัติ ซึ่งบรรดาสິงเหล่านี้ก็จะถ่ายทอดให้กับชนรุ่นหลังต่อไป

ความเจริญทางด้านศาสนา เริ่มเชื่อในวิญญาณ ภูตผี ปีศาจต่าง ๆ เชื่อกันว่าพลังชีวิตหรือวิญญาณ มีอยู่ในธรรมชาติและอยู่ในพืชผลที่เขาปลูกขึ้น พลังที่มีชีวิตอยู่ในไร่นาเป็นเทพเจ้าผู้หญิงที่เรียกว่า “เจ้าแม่โพสพ” นอกจากนี้ยังรู้จักการกำหนดพิธีต่าง ๆ มากมาย ตลอดจนมีข้อห้ามหลายอย่างที่จะต้องปฏิบัติในขณะที่เพาะปลูกเก็บเกี่ยว เพื่อที่จะรักษาพลังชีวิตดังกล่าวไว้ ยกตัวอย่างเช่น ห้ามส่งเสียงดังในไร่นา การเก็บเกี่ยวต้องใช้เครื่องมือขนาดเล็กกำไว้ในมือ เพื่อมิให้เทวดาประจำทุ่งนาตกใจหนีไปประเพณีความเชื่อทางศาสนาในยุคหินใหม่คือ การสร้างอนุสาวรีย์หินใหญ่ (Megallitic Monument) เพื่อปกป้องคนตายอีกด้วย ซึ่งลักษณะการสร้างจะมีหลายแบบ โดยจัดลักษณะการตั้งหินแตกต่างกันออกไป

ทางด้านเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องมือหินขัดในสมัยนี้ได้พัฒนาขึ้นไปกว่าสมัยก่อนมากที่เป็นสัญลักษณ์ของวัฒนธรรมหินใหม่ คือขวานหินขัดรูปเหลี่ยม มีขวานพาดบ่า และยังมีขวานหินปลายมน สี่หิน และหินทุบเปลือกไม้ ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับปัจจุบัน ที่เรียกเช่นนี้ก็เพราะว่า ใช้

ด้ามพาดบ่าไปไหนมาไหนได้ ในไทยเราพบมากเรียกว่าขวานรามสูร คนพื้นเมืองถือเป็นเครื่องรางของขลัง หรือเครื่องนำโชคกลาง มีการทำส่วหิน หินทุบเปลือกไม้ ฯลฯ นอกจากนั้นก็ยังมีเครื่องใช้และเครื่องประดับ กำไล, ต่างหู ที่ทำจากกระดูกสัตว์และเปลือกหอยอีกด้วย

ทางด้านเครื่องปั้นดินเผา ในยุคหินใหม่ มนุษย์รู้จักวิธีทำเครื่องปั้นดินเผาเป็นภาชนะรูปทรงต่าง ๆ มากมาย จากการขุดค้นพบว่ามีทั้งแบบผิวเรียบ ผิวขรุขระ มีลายต่าง ๆ เช่น ลายเชือก ทาบ ลายงู ลายรูปเรขาคณิตแบบต่าง ๆ ลายจักษสานเป็นต้น และเริ่มมีการใช้สีเขียนลายบนภาชนะเครื่องปั้นดินเผา สีที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นสีแดง นอกนั้นเป็นสีดำ น้ำตาลและเหลือง ในไทยขุดพบแถบนครสวรรค์ ขอนแก่น ราชบุรี กาญจนบุรี

ทางด้านจิตรกรรม ได้มีการพบภาพวาดตามถ้ำต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งผลงานทางด้านศิลปะของมนุษย์ยุคหินใหม่มีภาพวาดที่เป็นรูปเรขาคณิต รูปสัตว์ซึ่งมีวาดทั้งสัตว์บกและสัตว์น้ำ ถ้าเป็นภาพวาดในถ้ำบนผืนแผ่นดินใหญ่ มักเป็นรูปสัตว์ป่า กวาง เสือ ช้าง เป็นต้น ถ้าเป็นถ้ำตามเกาะมักวาดเป็นรูปปลา และสัตว์ทะเล นอกจากนั้นก็มีการวาดรูปคนร่างเป็นโครงร่างที่ไม่ละเอียดนักเอาไว้ด้วย

4. ยุคโลหะจัดเป็นยุคประวัติศาสตร์ (Metal Age) 2500 B.C. – 500 B.C. เนื่องจากการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำด้วยหินเสื่อมความนิยมลงไป เนื่องจากการเริ่มใช้โลหะเฉพาะแห่ง จากการขุดค้นทางโบราณคดีพบว่าภาคอีสานของไทยเข้าสู่ยุคโลหะก่อนภูมิภาคอื่น ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือการขุดค้นที่บ้านนาดี บ้านเนินนกทา อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ได้พบขวานทองแดงซึ่งเกิดจากการเอาก้อนทองแดงตามธรรมชาติมาทุบเป็นรูปขวานขึ้นใช้ โดยไม่ได้หล่อหลอมแต่ประการใด มีอายุประมาณ 4500 ปี ในขณะที่แห่งอื่นยังไม่รู้จักการนำโลหะมาใช้ ต่อมาในระยะ 500 ปีก่อน ค.ศ. จึงจะได้มีการใช้โลหะกันอย่างแพร่หลาย ในภูมิภาคแถบนี้ จากการขุดค้นทางโบราณคดีเราได้แบ่งวัฒนธรรมยุคโลหะออกเป็น 2 วัฒนธรรม คือ

1. **วัฒนธรรมดองซอน (Dongson Culture)** ดองซอนเป็นชื่อเมืองที่ตั้งอยู่บนฝั่งขวาของแม่น้ำโขงในจังหวัดถันหัว (Thanhhoa) ในเวียดนามเหนือ ซึ่งได้ขุดพบเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำด้วยสำริดหลายอย่าง ศาสตราจารย์ไฮน์ เกลเดิน (Van Heine – Geldern) เป็นผู้ตั้งชื่อ และมีความเห็นว่า วัฒนธรรมดองซอนนี้ได้รับอิทธิพลจากยุโรป โดยบอกว่าในระยะ 800 B.C. มีการอพยพของพวกที่อาศัยอยู่ในคาบสมุทรบอลข่านเข้ามาในเอเชีย และเข้าไปถึงแคว้น Kanshu ในประเทศจีน แมนจูเรียทางเหนือ และขุนนางทางใต้ตามลำดับ พวกบอลข่านเหล่านี้ได้เผยแพร่ความรู้เรื่องการ

ใช้โลหะแก่ชาวอินโดนีเซีย แต่นักประวัติศาสตร์บางคนเชื่อว่าวัฒนธรรมทองซอนได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมฮัลสทัทท์ (Hallstatt) จากยุโรปในราว 1000 B.C. และในระยะ 400 – 300 B.C.

วัฒนธรรมทองซอนนี้มีอายุระหว่าง 500 – 100 B.C. มีการขุดพบเครื่องมือเครื่องใช้เหล่านี้ คือ

1. กลองมโหระทึก ทำด้วยสำริด
2. พวงอาวุธที่ทำด้วยสำริด คือ ขวาน, หอก, หัวลูกศร, ค้ำมีด คาบสองคม มีดสั้น หัวสายรัด (สำหรับผู้ขี่ม้า)
3. ภาชนะต่าง ๆ ที่ทำด้วยสำริด เช่น แจกัน พาน หม้อ
4. รูปหล่อสำริด เครื่องมือเครื่องใช้ทำด้วยเหล็ก
5. เครื่องปั้นดินเผา
6. เครื่องประดับทำด้วยสำริดหรือหิน

ส่วนผสมของสำริด

ทองแดง 55% ดีบุก 15-16 % ตะกั่ว 17-19 % นอกนั้นเป็นทองและเงิน

ผู้ที่สร้างวัฒนธรรมทองซอน

1. เป็นพวกมาเลย์ใหม่ (Deutro Malay) สันนิษฐานว่าอพยพมาจากจีนภาคตะวันตก หรือพวกที่อยู่ในแหลมมาลาอยู่ในหมู่เกาะอินโดนีเซีย (ชวา, อะเจห์, มาธูรา มาคัสซาร์) ในฟิลิปปินส์ และบอร์เนียว

2. พวกโลเหยอะ (Lo – Yeh) ในอาณาจักร Nan Yueh ซึ่งเป็นอาณาจักรของพวกเวียดนามตั้งขึ้นในระยะ ค.ศ. 337 ในบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแดง ต่อมาตกเป็นของจีน

2. วัฒนธรรมหินใหญ่ (Megalithic Culture) วัฒนธรรมนี้เหมือนกับยุคหินใหม่ แต่รู้จักนำเอาหินมาใช้ก่อสร้างเป็นครั้งแรก และมีวิวัฒนาการในการใช้หินก้าวหน้าไปกว่าสมัยหินใหม่อย่างมาก สิ่งที่สร้างขึ้นใหม่มีโต๊ะหิน, โลงที่มีขา, หลุมศพก่อด้วยแท่งหินและแผ่นหิน รูปหินจำหลักเป็นรูปนูนต่ำ, และเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำด้วยสำริดหรือเหล็ก

สิ่งที่น่าสนใจของวัฒนธรรมหินใหญ่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คือ โกลหินที่เมืองเชียงของประเทศลาว พบโกลหิน หรือไหหินหลายพันใบ ทำด้วยทรายขาวสูงตั้งแต่ 3 – 10 ฟุต ขนาดใหญ่ที่สุด คน 12 คนลงไปยืนได้อย่างสบาย

จากการขุดค้นทางโบราณคดีเหล่านี้ ทำให้นักประวัติศาสตร์ได้สรุปความเห็นต่อวัฒนธรรมของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อนวัฒนธรรมอินเดียจะเข้ามาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีวัฒนธรรมของตนเอง และมีความเจริญพอสมควร ก่อนที่จะรับวัฒนธรรมของอินเดียและจีนเข้ามาผสมผสาน ซึ่งศาสตราจารย์ George Coedes ได้จำแนกวัฒนธรรมดั้งเดิมของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก่อนที่จะรับอิทธิพลอินเดียว่ามีความเจริญด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ความเจริญทางด้านวัตถุ รู้จักปลูกข้าว และทำการชลประทาน รู้จักเลี้ยงสัตว์โดยจับสัตว์ป่ามาฝึกให้เชื่อง รู้จักทำเครื่องมือโลหะใช้ให้เกิดประโยชน์ มีความชำนาญในการเดินเรือ การทำผ้าข้อมจากเปลือกไม้ที่เรียกว่า ผ้าบาติก (Batik) และการสร้างบ้านเรือนแบบใต้ถุนสูง

2. ความเจริญทางด้านสังคม ให้ความสำคัญกับสตรี มีการสืบเชื้อสายทางฝ่ายหญิง รู้จักการปกครองแบบง่าย ๆ การปกครองมีวิวัฒนาการจากสังคม เรียกว่าระบบหมู่บ้าน มีหัวหน้าดำเนินการปกครองแต่ละบ้าน อาชีพสำคัญคือการทำนา

3. ทางด้านศาสนา มีการนับถือวิญญาณหรือภูตผีปีศาจ เรียกว่า Animism ซึ่งเชื่อกันว่าทุกสิ่งในธรรมชาติมีพลังชีวิตหรือวิญญาณแอบแฝงอยู่ มีการบูชาเจ้าแห่งแผ่นดิน⁽¹⁾ แม่ธรณี เจ้าแห่งข้าว แม้โพสพ นอกจากนั้นก็มีการบูชาบรรพบุรุษ เช่น ในชวามีการเต้นหนังบูชาบรรพบุรุษที่เรียกว่า Wayang หรือหนังตะลุง นิยมปลูกศาลไว้ตามที่สูง ๆ ซึ่งตรงข้ามกับของจีนคงเป็นเพราะเกี่ยวข้องกับลัทธิการบูชาภูเขา เชื่อถือว่ายอดเขาเป็นที่พกกันของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คือ ดินกับฟ้า ประเพณีการทำศพ ใช้วิธีฝังศพคนตายลงในตุ่ม หรือ โองที่ทำได้ด้วยหิน แล้วจึงฝังดิน

4. ความเจริญทางด้านภาษา มีภาษาพูดของตนเอง ซึ่งแตกต่างกันไปตามท้องถิ่น ส่วนมากผู้ที่อยู่ตามริมฝั่ง จะมีความเจริญมากกว่าพวกที่อยู่ตอนใน

อย่างไรก็ตามวัฒนธรรมดั้งเดิมของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความคล้ายคลึงกับพวกพื้นเมืองดั้งเดิมของของอินเดีย ก่อนที่พวกดราวิเดียนและพวกอารยันจะอพยพเข้าไปในอินเดีย ทำให้นักประวัติศาสตร์สันนิษฐานว่าคงมีการอพยพไปมาหาสู่ระหว่างชุมชนทั้งสอง แต่ไม่มีหลักฐานอ้างอิง ซึ่ง D.G.E.Hall ให้ความเห็นว่ สภาพภูมิศาสตร์เหมือนกันย่อมทำให้มนุษย์ 2 พวกมีการยธรรมเหมือนกันได้

ซึ่งยุคโลหะนี้เอง ที่ชาติที่ก่อตั้งอาณาจักรรุ่นแรกได้อพยพเข้ามา คือ

⁽¹⁾ พวกดราวิเดียนส์ ชาวพื้นเมืองเดิมของอินเดียนับถือต้นไม้และภูมุนุษย์ขาดต้นไม้และแผ่นดินไม่ได้แผ่นดินต้องมีช่องโพรงให้ภูอาศัยอยู่ ซึ่งเกิดที่มาของการนับถือ “นาค”

หลักฐานและทฤษฎีใหม่เกี่ยวกับสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

1. หลักฐานเกี่ยวกับเครื่องมือหิน พบขวานรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีอายุ 8,600 ปี, ที่ถ้ำผีमार ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีอายุประมาณ 10,000 ปี ที่ถ้ำ Niah ในซาราวัก จากทฤษฎีเดิมเชื่อว่าคนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รู้จักทำหินขัดในสมัยหินประมาณ 4000 ปีมาแล้วจากที่พบใหม่ลุ่มล้าาง ทฤษฎีเก่า

2. หลักฐานเกี่ยวกับการเพาะปลูก พบร่องรอยของพืชต่าง ๆ เช่น ถั่ว พริกไทย กระเจี๊ยบ แดงกวา ที่ถ้ำผีमार จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีอายุประมาณ 12,200 ปีมาแล้ว ซึ่งลบล้างทฤษฎีเก่าที่ว่ามนุษย์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เริ่มทำการเพาะปลูกในสมัย 4,000 ปีมาแล้ว

3. หลักฐานเกี่ยวกับเครื่องมือสำริด พบเครื่องมือที่ทำด้วยสำริด เช่น ขวาน ทองแดง ที่หมู่บ้านนาดี เนินนงทา ขอนแก่น อายุ 4,500 ปี ก่อนวัฒนธรรมดองซอน

4. การขุดค้นทางโบราณคดีที่บ้านเชียง อ.หนองหาร จ.อุดรธานี เป็นการขุดค้นที่สำคัญมาก เพราะอาจลบล้างประวัติศาสตร์โลกได้ ซึ่งพบโบราณวัตถุต่าง ๆ ซากพืช มนุษย์และสัตว์ การค้นพบที่สำคัญที่บ้านเชียง คือ หลักฐานการทำผ้า คือ เศษผ้าทำด้วยปอ เนื้อหยาบ มีพวกเครื่องโลหะทำด้วยสำริด เหล็ก ทำเป็นอาวุธ และเครื่องใช้ นอกจากนั้นก็มีการขุดดินเผา มีทั้งลายเขียนสี และไม่เขียนสี ซึ่งมีอายุเก่าแก่กว่าลายเขียนสี ลวดลายที่ทำ มีรูปสัตว์ กิ้งก่า แอ้ง กวาง แมลง ลายใบไม้ ลายเรขาคณิต ลายก้านขด ฯลฯ

ซึ่งจากการขุดค้นนี้ได้ทราบว่า บ้านเชียงเป็นแหล่งโบราณคดี ซึ่งมีชนหลายชาติได้เข้ามาอยู่หลายสมัยมาแล้ว มีความเจริญพอสมควร รู้จักการเพาะปลูก การแบ่งแรงงานออกเป็นช่างฝีมือต่าง ๆ มีการนำเอาภาชนะดินเผาลายเขียนสีไปตรวจสอบ พบว่ามีอายุประมาณ 3,000 – 2,500 ปี และเครื่องปั้นดินเผาสีดำ มีอายุประมาณ 5,600 – 4,900 ปี ส่วนพวกเครื่องมือเหล็ก มีอายุประมาณ 3,600 – 2,600 ปี และเหล็กที่พบที่บ้านเชียงได้มาจากการถลุง ซึ่งถ้าเทียบอายุสำริดของบ้านเชียงกับแหล่งอารยธรรมเก่าแก่ของโลกได้ดังนี้คือ

บ้านเชียง	เมโสโปเตเมีย	จีน	ลุ่มแม่น้ำสินธุ
5,600 ปี	5,000 – 4,500 ปี	4,400 ปี	400 ปี

ดังนั้น ดร.Selheim จึงเสนอให้มีการเปลี่ยนแปลงทฤษฎีก่อนประวัติศาสตร์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ใหม่ โดยให้แบ่งยุคก่อนประวัติศาสตร์ออกเป็น 5 ยุค คือ

ยุคที่ 1 ยุคหิน (Lithic Stage) เริ่ม 50,000 ปีมาแล้ว 40,000 ปี มนุษย์ยุคนี้คือ มนุษย์ชาวมนุษย์สมัยนี้เป็นทาสของธรรมชาติ คือหาอาหารด้วยการล่าสัตว์และเก็บของป่ากิน รู้จักทำเครื่องมือหินหยาบ ๆ แยกกันอยู่เป็นครอบครัวเล็ก ๆ

ยุคที่ 2 ยุคไม้ (Lignic Period) 42,000 – 20,000 ปีมาแล้ว มนุษย์รู้จักประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำด้วยไม้ เนื่องจากในภูมิภาคแถบนี้ป่าไม้มาก ได้แก่ ธนู ตะกร้า บ่วงคักสัตว์และเชือก

ยุคที่ 3 ยุคพลีท (Crystallithic Period) 22,500 – 8,000 ปี ในสมัยนี้มนุษย์ค้นคว้ากันอย่างหนาแน่น ริเริ่มประดิษฐ์เครื่องมือหินขัดรู้จักการเพาะปลูก และเลี้ยงสัตว์และการทำภาชนะดินเผา

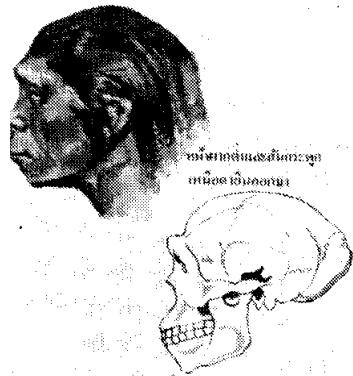
ยุคที่ 4 ยุคแห่งการขยายตัว (Extensionistic Period) เริ่มพร้อมกับยุคที่ 3 มาเจริญราว 900 – 700 ปีมาแล้วในสมัยนี้มีการพัฒนาการเพาะปลูกเลี้ยงสัตว์ และการทำเครื่องปั้นดินเผาออกไปอย่างกว้างขวางเป็นระยะที่การเคลื่อนย้ายขนาดใหญ่ มีการย้ายของมนุษย์จากชายฝั่งไปอยู่ตามภูเขา มนุษย์นี้รู้จักขุดเรือ คอแพ เพื่อใช้ในการคมนาคม ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างตอนในและชายฝั่ง ระยะต่อมาความรู้ทางการเดินเรือมีมากขึ้น มีการเดินทางข้ามทะเล เช่น จากฝั่งตะวันออกของเวียดนามไปฟิลิปปินส์และญี่ปุ่น ไปหมู่เกาะอินโดนีเซีย เกาะในปาซิฟิก และเดินทางไปถึงอินเดีย ทำให้วัฒนธรรมของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แพร่หลายออกไป นอกจากนั้นในสมัยนี้รู้จักการนำแร่ทองแดงมาใช้ และการทำเครื่องมือสำริด

ยุคที่ 5 ยุคแห่งการทำสงคราม เริ่มราว 500 B.C. ชุมชนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ขยายใหญ่ขึ้น มีระบบการปกครองและสังคมที่สลับซับซ้อนมากขึ้นและรวมตัวกันเป็นอาณาจักร มีการขัดแย้งกันทำสงครามกัน ยุคนี้กินเวลาถึงสงครามโลกครั้งที่ 2

คำถามท้ายบท

1. จงอธิบายลักษณะวัฒนธรรมของมนุษย์ยุคหินเก่า
2. มนุษย์ยุคใดเริ่มมีความเชื่อถือทางศาสนาเกิดขึ้น ยุคนี้มีมนุษย์กลุ่มใดปรากฏตัวขึ้นบ้าง มีลักษณะวัฒนธรรมอย่างไร
3. การปกครองแบบพ่อปกครองลูก เกิดขึ้นในยุคใด ยุคนี้มีวัฒนธรรมความเจริญอย่างไร
4. มนุษย์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในปัจจุบันอพยพมาจากยุคใดเป็นส่วนใหญ่ และสร้างวัฒนธรรมความเจริญอะไรบ้าง

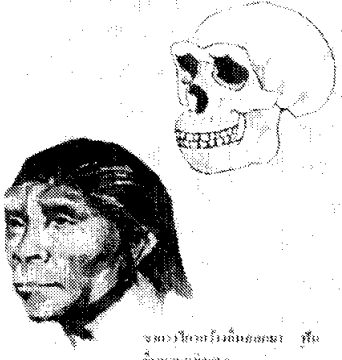
กะโหลกของมนุษย์โบราณ

กะโหลกศีรษะของมนุษย์
ยุคหินเก่า

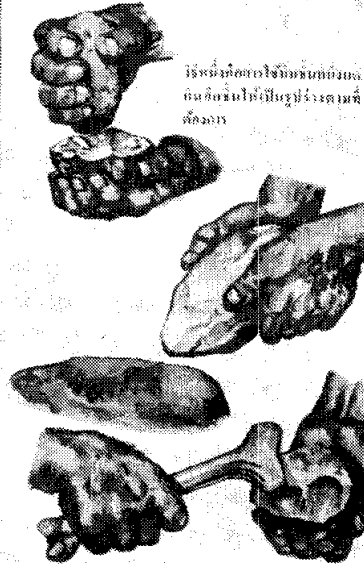

กะโหลกศีรษะของมนุษย์ยุค
หินใหม่

กะโหลกศีรษะของมนุษย์
ยุคปัจจุบัน

มนุษย์ยุคแรก ๆ หนักอึ้งใช้หินอย่างโง่

ใช้หินทุบหรือใช้หินทุบกับ
ก้อนดินเหนียวเป็นรูปภาชนะ
หยาบๆ

ขวานหินและขวานเหล็ก
ยุคแรกๆ ใช้ใช้ทำเครื่องมือ

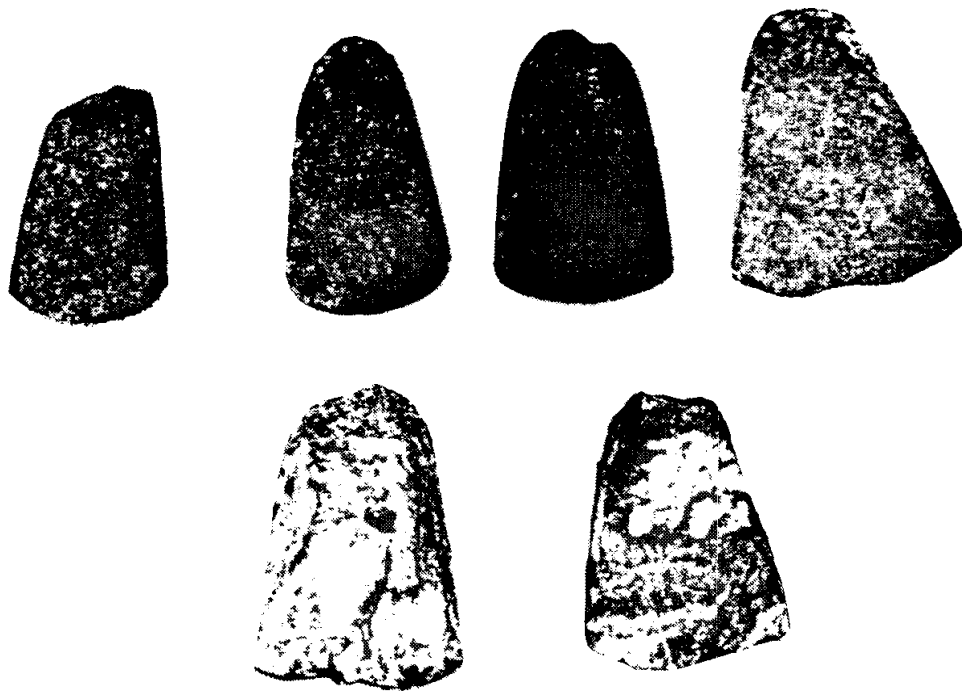
การใช้เครื่องมือหินและหิน
รูปมีด

กะโหลกศีรษะของมนุษย์
ยุคใหม่

ภาพการทำเครื่องมือหินขัด

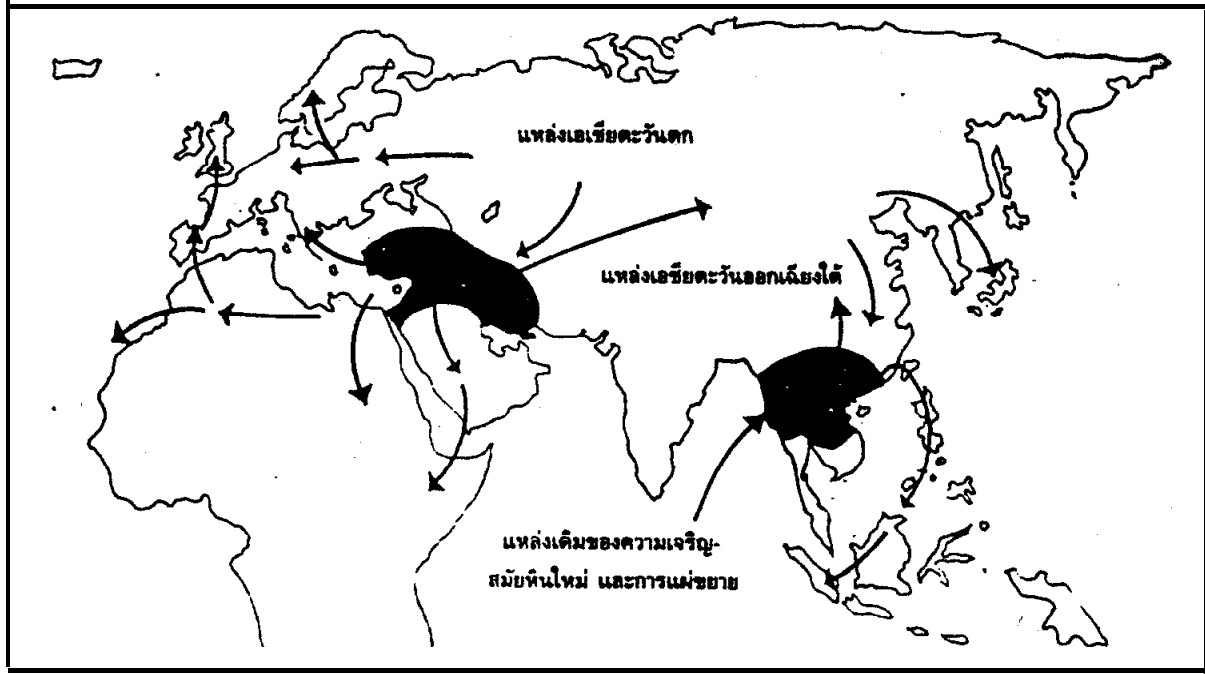

ภาพโครงกระดูกมนุษย์

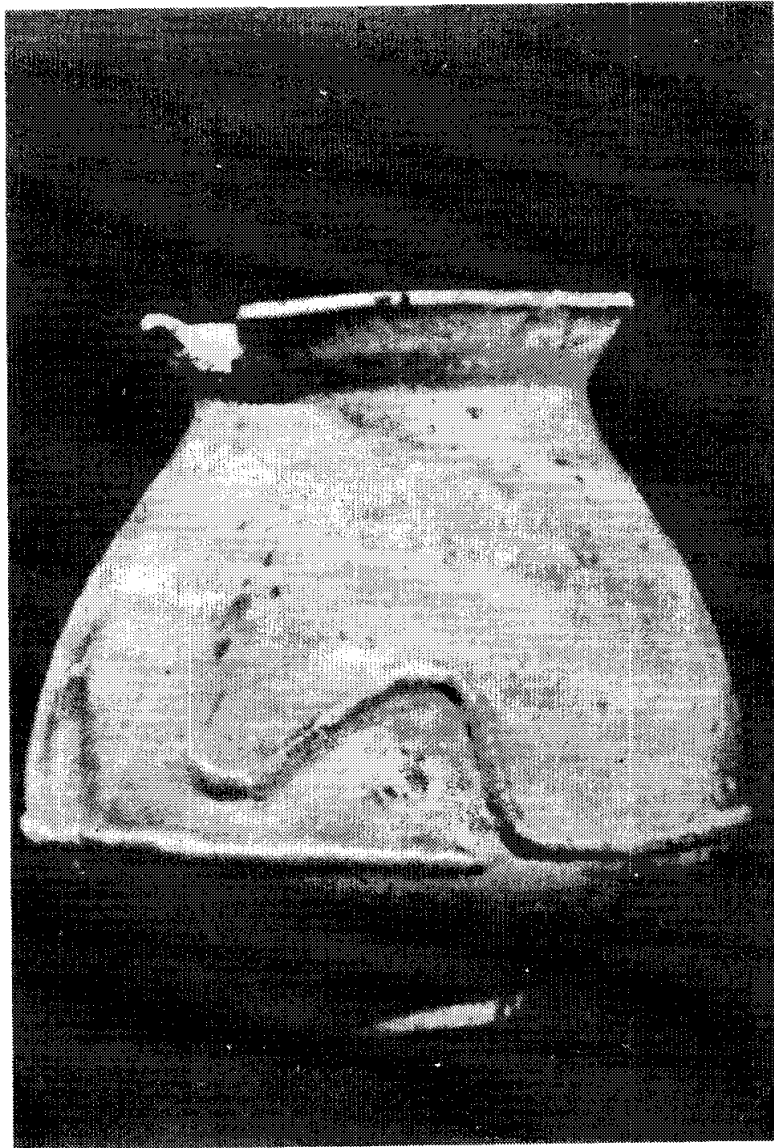

รูปที่ ๖
ขวานหินขัด (ขวานฟ้า) สมัยหินใหม่
พบในประเทศไทย

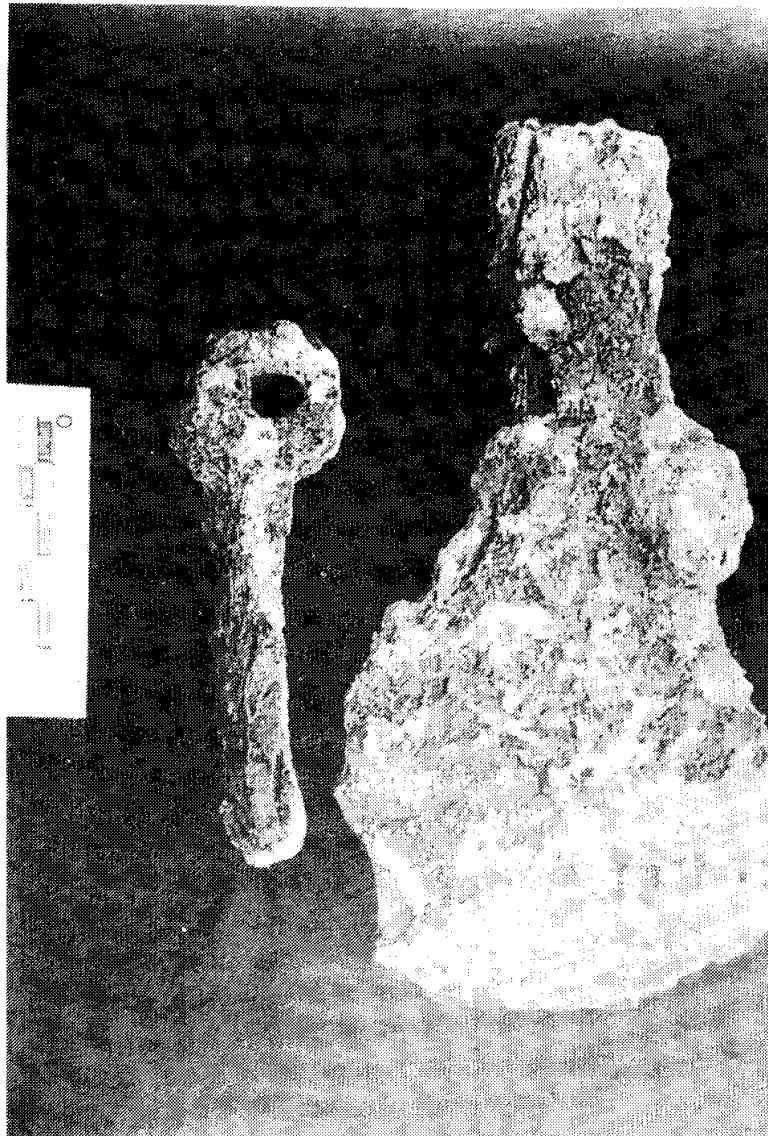
ภาพเครื่องมือหินขัด ยุคหินใหม่

ภาพแผนที่ และภาพความเจริญสมัยหินใหม่และการแพร่ขยาย

ภาพเครื่องปั้นดินเผาตายเชือกทาบ

ภาพเครื่องมือโลหะ